

Nr 52

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående organisation m. m.
för högre utbildning och forskning i Linköping; given
Stockholms slott den 27 februari 1970.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utbildningsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredraganden hemställt.

GUSTAF ADOLF

Sven Moberg

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås på grundval av ett förslag från universitetskanslersämberet att den medicinska och tekniska utbildnings- och forskningsenheten samt universitetsfilialen i Linköping förs samman till en ny läroanstalt. Resurserna inom vissa filosofiska ämnesområden avses härvid bilda gemensamma institutioner med motsvarande tekniska ämnesområden. För övriga filosofiska ämnesområden avses två nya institutioner bli inrättade.

Den nya läroanstaltens styrelse och förvaltning föreslås tills vidare bli utformad i huvudsak enligt universitetsstadgans bestämmelser. Ett konsistorium avses sålunda utgöra läroanstaltens styrelse. Vidare föreslås tre fakulteter, nämligen en medicinsk, en teknisk och en filosofisk fakultet. För den filosofiska utbildningen avses en utbildningsnämnd bli inrättad. Vid linköpingsenheten föreslås en tjänst som byråchef bli inrättad. Byråchefen skall leda förvaltningen, som avses bli organiserad på två avdelningar, en utbildningsavdelning och en administrativ avdelning. Vid den nuvarande universitetsfilialen stationerad förvaltningspersonal föreslås bli överförd till den nya enheten. Kostnaderna för enhetens förvaltning under budgetåret 1970/71 har härutöver beräknats till 730 000 kr. exklusive lönekostnadspålägg.

*Utdrag av protokollet över utbildningsärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 27 februari
1970.*

Närvarande:

Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG,
LANGE, HOLMQVIST, ASPLING, LUNDQVIST, GEIJER, ODHNOFF, WICKMAN,
MOBERG, LÖFBERG, LIDBOM.

Statsrådet Moberg anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga
ledamöter fråga om *organisation m. m. för högre utbildning och forskning i Lin-
köping* och anför.

1. Inledning

På grundval av förslag från 1963 års universitets- och högskolekommitté (U 63) beslöt statsmakterna hösten 1965 bl. a. att dels en filial till universitetet i Stockholm för filosofisk utbildning skulle inrättas i Linköping den 1 juli 1967, dels högre teknisk utbildning och medicinsk propedeutisk och klinisk utbildning skulle anordnas i Linköping fr. o. m. läsåret 1969/70 (prop. 1965:141, SU 173, rskr 411). Med anledning av detta beslut tillsattes i januari 1966 en organisationskommitté med uppgift att planera ifrågavarande verksamhet. De förslag som organisationskommittén lagt fram i skilda betänkanden har sedan legat till grund för statsmakternas ställningstaganden till den närmare utformningen av utbildningsorganisationen i Linköping. Sålunda fattades våren 1967 beslut om universitetsfilialens utformning och organisation (prop. 1 bil. 10 s. 221, SU 40, rskr 113) och våren 1968 beträffande den medicinska och tekniska utbildningen och forskningen (prop. 83, SU 119, rskr 273). Uppbyggnaden av enheten för medicinsk och teknisk utbildning och forskning i Linköping leds sedan januari 1968 av en särskild av Kungl. Maj:t tillsatt interimsstyrelse.

I betänkandena *Linköpings högskola. Teknisk högre utbildning och forskning i Linköping. Del I och II* (SOU 1967:10 och 55) lade organisationskommittén fram förslag rörande bl. a. den framtida högskoleorganisationen i Linköping. Universitetskanslersämbetet har i sin anslagsframställning för budgetåret 1970/71 föreslagit att en mer permanent organisation för enheten i Linköping skall byggas upp fr. o. m. nämnda budgetår och begärt medel för en förvaltningsorganisation i Linköping.

Vidare föreslog organisationskommittén att verksamheten vid universitetsfilialen i Linköping delvis skulle samordnas med den övriga utbildningsorganisationen i Linköping (SOU 1967:10 s. 22). Universitetskanslersämbetet har, såsom aviseras i ämbetets remissyttrande över nämnda betänkande, i december 1969 kommit in med förslag rörande samordning av den medicinska och tekniska utbildnings- och forskningsenheten i Linköping och universitetsfilialen där. I samordningsfrågan har vidare kommit in skrivelser från dels Linköpings studentkår, dels universitetslektorn Ingemar Lind och studentkårens ordförande Ove Karlsson.

Beträffande flertalet av de framförda förslagen fordras inte beslut av riksdagen. För överblickens och sammanhangets skull redovisas emellertid även vissa av dessa förslag.

2. Nuvarande organisation vid universitet och högskolor

Den nuvarande organisationen vid universitet och högskolor (jfr prop. 1964:50, SU 119, rskr 293) regleras av universitetsstadgan (1964:461, ändrad senast 1969:326).

I n s t i t u t i o n e n är den egentliga arbetsenheten för utbildning och forskning. Indelningen i institutioner sker i första hand efter ämnesområden genom att närbesläktade ämnen förs samman. Varje sådan institution förvaltas under konsistoriets tillsyn i regel av ett institutionskollegium och en prefekt. För gemensamma angelägenheter kan två eller flera institutioner bilda en institutionsgrupp.

F a k u l t e t e n — i förekommande fall uppdelad i **s e k t i o n e r** — svarar bl. a. för planeringsarbete vid utbyggnaden av forskningens och utbildningens resurser, för avgivandet av förslag till anslagsframställningar till universitetskanslersämbetet samt för handläggningen av vissa vetenskapliga bedömningsärenden. I fakulteten ingår alla dess ordinarie lärare. Fakultetens arbete leds av dekanus.

U t b i l d n i n g s n ä m n d vid fakultet eller sektion beslutar i frågor rörande utbildningen och tillsynen över de studerande och avger yttranden till fakultet eller sektion rörande förslag till anslagsframställningar eller andra framställningar som bör göras hos nästkommande års riksdag. Utbildningsnämnden består av en ordförande samt sju andra ledamöter, av vilka tre skall vara lärare, en representant för assistent- och amanuensgruppen samt tre representanter för de studerande.

Universitetsstyrelsen utgörs av ett **k o n s i s t o r i u m**, som består av rektor, prorektor, dekanerna vid fakulteter och sektioner samt i vissa fall även av ytterligare fakultetsrepresentanter. I konsistorierna vid universiteten i Uppsala och Lund ingår även chefen för resp. universitetsförvaltning (universitetsrådet). Vid handläggningen av biblioteksärenden ingår vederbörande överbibliotekarie som ledamot i konsistoriet.

R e k t o r s ä m b e t e t har det närmaste inseedet över verksamheten. Ärende som skall handläggas av rektorsämbetet avgörs av rektor i närvaro av förvaltningschefen.

F ö r v a l t n i n g e n är i princip uppdelad på dels en utbildningsbyrå/avdelning, dels en administrativ byrå/avdelning som svarar för juridiska och personaladministrativa ärenden samt planeringsfrågor.

U n i v e r s i t e t s f i l i a l e r n a utgör en del av resp. moderuniversitet (prop. 1967:1 bil. 10 s. 221, SU 40, rskr 113). Verksamhetsområdet för nyssnämnda universitetsorgan omfattar alltså även vederbörande filial. Lärare vid resp. moderuniversitet och filial kan — inom ramen för tjänstgöringsskyldigheten — fullgöra undervisning och förrätta examination på båda orterna. Lärare och studerande från filialen deltar i förekommande fall i verksamheten inom moderuniversitetets olika organ, såsom institutionskollegium, utbildningsnämnd och fakultet. Vid filialen finns lärare som under prefekt vid institution vid moderuniversitetet fullgör sådana uppgifter som eljest ankommer på prefekt eller studierektor. Vidare svarar en av lärarna för att verksamheten vid filialen samordnas. För dessa uppgifter utgår särskilda uppdragstillägg. Vidare erhåller lärare vid filial under uppbyggnadsperioden ett särskilt tjänstgöringstillägg. Vid filialerna finns även personal som tillhör moderuniversitetets förvaltning, bl. a. en byrådirektör i Ae 28.

En redovisning av de ämnesområden inom vilka utbildning meddelas vid universitetsfilialen i Linköping lämnas i det följande.

Beträffande organisationen för medicinsk och högre teknisk utbildning i Linköping hänvisas till den redogörelse som lämnats i prop. 1968:83.

Enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande har universitetskanslersämbetet inlett viss försöksverksamhet med nya former för samarbete mellan studerande, lärare och övrig personal (jfr prop. 1969:1 bil. 10 s. 276 och prop. 1970:1 bil 10 s. 244). Bemyndigandet, enligt vilket ämbetet får medge avvikelser från universitetsstadgan bl. a. vad gäller institutionernas förvaltning och utbildningsnämndernas sammansättning, avsåg ursprungligen budgetåren 1968/69 och 1969/70 men har sedan utsträckts att gälla även budgetåret 1970/71. Vidare har Kungl. Maj:t bemyndigat ämbetet att låta försöksverksamheten omfatta även konsistorienivån. På institutionsplanet bedrivs efter ämbetets beslut försöksverksamhet med ändrade beslutsformer vid vissa institutioner enligt någon av fyra modeller, vilka skiljer sig åt i fråga om kompetensen hos det beslutande organet vid institutionen.

3. Förslag rörande organisation m. m. för högre utbildning och forskning i Linköping

3.1 Samordning av den medicinska och tekniska utbildnings- och forskningsenheten och universitetsfilialen i Linköping

Organisationskommittén för anordnande av högre utbildning i Linköping föreslog i ett av sina betänkanden (SOU 1967:10 s. 22), att de ämnen vid universitetsfilialen i Linköping vilka har motsvarigheter inom den högre tekniska utbildnings- och forskningsorganisationen skulle lösgöras från universitetet och inordnas i denna organisation. I yttrandet över förslaget anförde universitetskanslersämbetet att en mer utförlig genomgång borde göras av de problem som var förenade med en sådan samordning. Denna genomgång har nu skett inom ämbetet och under hösten 1969 har samordningsfrågan behandlats av berörda instanser. Både interimsstyrelsen för den medicinska och tekniska utbildnings- och forskningsenheten i Linköping och konsistoriet vid universitetet i Stockholm, vilka kommit in med var sin skrivelse till ämbetet, föreslår att universitetsfilialen i dess helhet samordnas med den medicinska och tekniska enheten. Beträffande de organisatoriska formerna härför råder emellertid skilda uppfattningar.

Konsistoriets utgångspunkt har varit att den filosofiska utbildningen i Linköping alltjämt skall hållas samman organisatoriskt. Detta motiveras främst med reformeringen av de filosofiska fakulteternas utbildningsorganisation fr. o. m. innevarande budgetår. Konsistoriets förslag innebär i korthet följande.

Den nuvarande filialen bildar en filosofisk del av utbildnings- och forskningsenheten i Linköping vid sidan av de medicinska och tekniska delarna. Den filosofiska

delen delas upp i en humanistisk, en samhällsvetenskaplig och en matematisk-naturvetenskaplig ämnesgrupp. Varje ämnesgrupp förvaltas av en nämnd, bestående av företrädare för lärare, studerande och övrig personal, samt en föreståndare. Nämnden fullgör de funktioner som enligt universitetsstadgan ankommer på institutionskollegium och utbildningsnämnd. Som samordnande organ för den filosofiska utbildningen föreslås en direktion bestående av de tre nämndernas ledamöter och en av Kungl. Maj:t utsedd administrativ direktör.

Konsistoriet framhåller att målet för den organisatoriska lösningen av samordningsfrågan bör vara att så långt som möjligt få till stånd ett gemensamt utnyttjande av resurser i fråga om personal och lokaler samt att skapa en gynnsam miljö för all utbildning och forskning inom den gemensamma organisationen. För att man skall kunna nå detta mål bör enligt konsistoriet lokalerna för vissa filosofiska ämnen förläggas i direkt anslutning till motsvarande tekniska institutioner.

Även *interimsstyrelsen* anser att linköpingsenheten från utbildnings-synpunkt består av tre parallellt fungerande delar — en medicinsk, en teknisk och en filosofisk. Enligt *interimsstyrelsens* förslag delas den filosofiska delen upp på tre »utbildningsavdelningar», nämligen en för humanistiska ämnen, en för samhällsvetenskapliga ämnen och en för matematisk-naturvetenskapliga ämnen. För var och en av dessa avdelningar finns en utbildningsnämnd. I fråga om organisationen på institutionsnivå redovisar *interimsstyrelsen* — utan att ta ställning — två alternativ. Enligt det ena alternativet knyts de filosofiska ämnen — inom de matematiska, statistiska, fysiska och ekonomiska områdena — som har motsvarigheter inom den tekniska delen organisatoriskt till befintliga institutioner. Enligt det andra alternativet knyts samtliga ämnen vid den filosofiska delen till resp. utbildningsavdelning.

I ett särskilt yttrande förordar föredraganden i styrelsen med instämmande av en ledamot en fullständig samordning av resurserna på institutionsnivå inom de ämnesområden som är företrädade inom både den tekniska och den filosofiska delen. I yttrandet föreslås att även övriga filialämnen administrativt inordnas i linköpingsenheten, men att ett visst organisatoriskt samband med universitetet i Stockholm bevaras.

Universitetskanslersämbetet delar konsistoriets och *interimsstyrelsens* bedömning att universitetsfilialen i dess helhet bör inordnas i utbildnings- och forskningsenheten i Linköping och att filialens formella samband med universitetet i Stockholm därvid bör upphöra. Ämbetet anser vidare att en delning av ansvaret för filialens verksamhet, såsom föreslagits i det tidigare nämnda särskilda yttrandet, i praktiken är ogenomförbart. Ämbetet avser därför att söka utforma andra lämpliga anordningar för de kontakter av skilda slag som erfordras även efter en integration.

Universitetskanslersämbetets utgångspunkt har varit att en så långtgående institutionell samordning som möjligt skall komma till stånd mellan enhetens tekniska och filosofiska delar. Ämbetet finner det vidare — med hänsyn till pågående utrednings- och försöksverksamhet — naturligt att enhetens organisation och förvalt-

ning baseras på de av statsmakterna år 1964 fastslagna principerna (jfr prop. 50, SU 119, rskr 293) utan att detta behöver innebära fullständig överensstämmelse med övrig universitetsförvaltning. Ämbetet föreslår därför att resurserna inom de filosofiska ämnesområden i Linköping som har motsvarighet vid befintliga tekniska institutioner där hänförs till dessa. För övriga filosofiska ämnesområden i Linköping föreslår ämbetet att två nya institutioner inrättas, nämligen en institution för litteratur och språk samt en institution för samhällsvetenskap. Universitetskanslersämbetets förslag till institutionsindelning för de filosofiska ämnesområdena framgår av följande sammansättning.

Institution	Ämnesområde (motsv.)
Tillämpad matematik	Informationsbehandling Matematik Statistik
Fysik och mätteknik	Fysik Teoretisk fysik
Industriell ekonomi och organisation	Företagsekonomi Nationalekonomi
Litteratur och språk	Engelska Franska Litteraturvetenskap Nordiska språk Svenska Tyska
Samhällsvetenskap	Historia Samhällskunskap Sociologi Statskunskap Ekonomisk och juridisk översikt kurs

Enligt universitetskanslersämbetets uppfattning behöver det från resurs- och allmänna förvaltningssynpunkter önskvärda inordnandet av dessa filialämnen i motsvarande tekniska institutioner inte försvåra strävandena att hålla ihop den filosofiska utbildningen. Ämbetet pekar på att pågående försöksverksamhet med nya samarbetsformer på institutionsnivå gör det möjligt att inrätta särskilda organ för den filosofiska utbildningen vid berörda institutioner.

Ämbetet hänvisar vidare till att det blir allt vanligare att institutioner, som omfattar de samlade resurserna inom ett eller flera ämnesområden, svarar för kurser till utbildningar med skilda mål och med skilda utbildningsnämnder som huvudmän, varvid den sammanhållande funktionen i fråga om enskilda utbildningslinjer naturligt ligger på vederbörande utbildningsnämnd. Enligt ämbetet synes en filosofisk utbildningsnämnd i Linköping med uppgifter enligt universitetsstadgan ha goda förutsättningar att bevaka och lösa de problem som är speciella för den filosofiska utbildningen. Ämbetet föreslår att en utbildningsnämnd för den filosofiska utbildningen inrättas i Linköping. Ämbetet föreslår vidare att en tjänst som utbildningsledare, avsedd främst för den filosofiska utbildningen, skall inrättas i Linköping budgetåret 1970/71.

Universitetskanslersämbetets förslag innebär sålunda att universitetsfilialen i Linköping skall upphöra med utgången av budgetåret 1969/70 och ifrågavarande utbildning inordnas i den befintliga utbildnings- och forskningsenheten. Ämbetet föreslår vidare att representationen i linköpingsenhetens gemensamma ledningsorgan skall vara densamma för de engagerade i resp. medicinsk, teknisk och filosofisk utbildning.

I skrivelserna från Linköpings studentkår samt från universitetslektorn Lind och studentkårens ordförande Ove Karlsson kritiseras universitetskanslersämbetets förslag till institutionsindelning främst på grund av att man befarar att den filosofiska grundutbildningens problem inte kommer att uppmärksammas tillräckligt inom institutioner som skall svara för såväl teknisk utbildning och forskning som filosofisk utbildning. Vidare framhålls att integration av blockämnena kommer att försvåras med den föreslagna indelningen. I båda skrivelserna understryks kraftigt angelägenheten av att den filosofiska grundutbildningen hålls samman. Slutligen förordas en försöksverksamhet beträffande den filosofiska utbildningen i huvudsak enligt konsistoriets förslag, varigenom bl. a. de positiva erfarenheterna av den hittillsvarande utbildningen vid filialen bättre kan tas till vara.

3.2 Styrelse och förvaltning

Organisationskommitténs förslag beträffande styrelse och förvaltning för utbildnings- och forskningsorganisationen i Linköping samt remissinstansernas synpunkter på dessa förslag har tidigare redovisats i prop. 1968:83 (s. 10—12 och 17—19). För sammanhangets skull återges i det följande huvudpunkterna i kommitténs förslag och remissinstansernas inställning. I övrigt tillåter jag mig att hänvisa till kommitténs betänkanden (SOU 1967:10 s. 19—22 och SOU 1967:55 s. 11—28) och till nämnda proposition.

3.2.1 Styrelse

Organisationskommittén föreslog en gemensam styrelse och förvaltning för den medicinska och tekniska utbildningen och forskningen i Linköping. I denna organisation, som föreslogs bli benämnd Linköpings högskola, borde — såsom tidigare nämnts — även verksamheten vid universitetsfilialen delvis inordnas.

Styrelsen borde enligt kommittén i huvudsak fullgöra de uppgifter som enligt nuvarande organisation vid universitet och högskolor vilar på konsistoriet. Därjämte borde styrelsen svara för vissa uppgifter som nu handläggs av fakultet eller sektion, i första hand tjänstetillsättningsärenden. Styrelsen skulle enligt förslaget ledas av en »arbetande» ordförande som utses för fyra år av Kungl. Maj:t. Kommittén föreslog vidare att i styrelsen skulle ingå en professor från vardera av de tekniska och medicinska enheterna, en professor från universitetet i Stockholm jämte tre representanter från näringsliv, förvaltning, forskningsråd eller befintliga universitet och högskolor samt — som självskriven ledamot — förvaltningschefen.

Kommittén föreslog att de arbetsuppgifter som eljest vilar på rektorsämbetet skulle läggas på en av Kungl. Maj:t förordnad förvaltningschef med tjänstetiteln akademidirektör. Denne borde förordnas för sex år åt gången och borde liksom styrelseordföranden ha sådana kvalifikationer att han vid behov kan företräda högskolan utåt.

Kommitténs förslag om en gemensam styrelse för den medicinska och tekniska utbildnings- och forskningsorganisationen i Linköping tillstyrktes av flertalet remissinstanser. Delade meningar rådde däremot om förslagen till sammansättning av styrelsen och till administrativ ledning vid högskolan. Flertalet remissorgan vid universiteten och högskolorna föreslog att linköpingshögskolans ledning skulle utformas enligt gällande organisation. Flera remissinstanser, bl. a. statskontoret och universitetskanslersämbetet, tillstyrkte förslaget om styrelsens sammansättning, medan andra, däribland dåvarande medicinalstyrelsen och Sveriges förenade studentkårer, förde fram förslag om ändringar i styrelsens sammansättning. Universitetskanslersämbetet framhöll att högskolans främste företrädare bör kallas rektor och ha vetenskapliga kvalifikationer samt administrativ erfarenhet. Under rektor, som bör vara styrelsens ordförande, borde enligt ämbetet finnas en av Kungl. Maj:t utsedd förvaltningschef, tillika ledamot av styrelsen. Statskontoret förordade försöksverksamhet på grundval av kommitténs förslag i vad avser de gemensamma ledningsfunktionerna vid högskolan.

3.2.2 Förvaltning

Kommitténs förslag till förvaltningsorganisation, vilket bygger på förutsättningen att ramanslag och ett effektivt system för budgetering och kostnadsredovisning införs vid högskolan, har utarbetats med utgångspunkt i nuvarande organisation. Enligt kommitténs förslag skulle under styrelsen och akademidirektören finnas följande enheter, nämligen utbildningsbyrå, planeringssektion, personalsektion, ekonomisk sektion, sektion för industrikontakt, servicebyrå, datamaskincentral och bibliotek. Vidare föreslogs ett sekretariat som skulle svara för bl. a. registratur och protokollföring vid styrelsens sammanträden samt juridiska frågor. Till servicebyrån föreslogs vissa servicefunktioner vid högskolan bli centraliserade, såsom teknisk service, inköp, förråd och transporter.

Det övervägande flertalet remissinstanser tillstyrkte kommitténs förslag i fråga om de funktioner som bör vila på högskolans förvaltning. Likaså tillstyrkte flertalet remissinstanser i huvudsak förslaget till förvaltningsorganisation. Vissa remissinstanser framförde dock olika uppfattningar om vilka arbetsuppgifter som skulle falla på de skilda enheterna. Vidare pekade en del instanser på möjligheterna att föra samman vissa av de föreslagna enheterna. Universitetskanslersämbetet ansåg sålunda att förvaltningsfunktionerna borde samordnas i ett mindre antal enheter. Ämbetet föreslog att de föreslagna fristående sektionerna för ekonomi, personal och planering skulle föras samman till en ekonomisk-administrativ byrå. Vidare borde enligt ämbetet sekretariatet svara även för högskolans informations-

och kontaktverksamhet. Enligt universitetskanslersämbetet borde alltså under högskolans styrelse, rektorsämbetet och förvaltningschefen finnas en förvaltning bestående av sekretariatet och tre byråer, nämligen en utbildningsbyrå, en ekonomisk-administrativ byrå och en servicebyrå. Ämbetet utgick vidare från att organisationen inte skulle bindas i detalj redan från början utan att högskolans styrelse skulle få befogenheter att successivt ändra den.

I sin anslagsframställning för budgetåret 1970/71 har universitetskanslersämbetet utgått från att förvaltningsorganisationen vid enheten för medicinsk och teknisk utbildning och forskning i Linköping utformas i huvudsaklig överensstämmelse med ämbetets nyssnämnda förslag i yttrandet över organisationskommitténs betänkande. Ämbetet har för nästa budgetår beräknat medelsbehovet härför till 1 079 000 kr. exklusive lönekostnadspålägg. Vid medelsberäkningen har ämbetet tagit hänsyn till dels fastlagda principer för universitetsförvaltningarnas uppbyggnad (jfr prop. 1964:50 s. 294, SU 119, rskr 293), dels den aktuella resurssituationen vid förvaltningarna vid universitet och högskolor. Ämbetet har vidare utgått från att viss förvaltningpersonal överförs från universitetsfilialen till den gemensamma förvaltningsorganisationen.

4. Föredraganden

Enligt statsmakternas beslut år 1965 (prop. 141, SU 173, rskr 411) om utbyggnaden av universitet och högskolor har till Linköping förlagts dels viss filosofisk utbildning inom ramen för en universitetsfilial, knuten till universitetet i Stockholm, dels propedeutisk och klinisk läkarutbildning samt högre teknisk utbildning. Utbildningen vid universitetsfilialen inleddes höstterminen 1967, medan den medicinska och den tekniska utbildningen startade vid början av innevarande läsår. Vid filialen uppgår f. n. antalet studerande, fördelade på 16 olika ämnesområden, till ca 2 200. Det sammanlagda antalet medicinska och tekniska utbildningsplatser i Linköping, vilket detta läsår uppgår till närmare 400, kommer enligt en av statsmakterna år 1968 fastställd plan (prop. 83, SU 119, rskr 273) att vid full utbyggnad av utbildningsorganisationen nå upp till ca 2 700 platser. En av Kungl. Maj:t i januari 1968 tillsatt interimsstyrelse svarar för uppbyggnaden av den medicinska och tekniska utbildnings- och forskningsenheten i Linköping.

Frågan om den organisatoriska samordningen mellan universitetsfilialen och den medicinska och tekniska utbildningsorganisationen i Linköping togs upp av den organisationskommitté som före tillkomsten av nyssnämnda interimsstyrelse hade till uppgift att planera verksamheten där. I ett av sina betänkanden (SOU 1967:10 s. 22) föreslog organisationskommittén att vissa delar av verksamheten vid universitetsfilialen skulle samordnas med den tekniska utbildnings- och forskningsorganisationen i Linköping. Universitetskanslersämbetet anmälde i sitt yttrande över detta betänkande att ämbetet skulle återkomma med förslag i denna

fråga. På grundval av framställningar från dels konsistoriet vid universitetet i Stockholm, dels interimsstyrelsen har ämbetet nu föreslagit att den filosofiska utbildningen i Linköping skall helt frikopplas från universitetet i Stockholm vid utgången av innevarande budgetår och samordnas med den medicinska och tekniska utbildnings- och forskningsenheten i Linköping. Jag ansluter mig till uppfattningen att tiden nu är inne för att föra samman dessa sektorer av högre utbildning i Linköping till en enhet och att ersätta den hittillsvarande uppbyggnadstidens interimistiska ordning med en fastare organisation. Samtidigt vill jag erinra om den översyn av bl. a. den eftergymnasiala utbildningens organisation som 1968 års utbildningsutredning (U 68) har i uppdrag att utföra. De ställningstaganden som nu görs beträffande organisationen i Linköping bör i minsta möjliga mån föregripa de beslut som kan komma att fattas på grundval av U 68:s förslag. Jag föreslår att den nya utbildnings- och forskningsorganisationen, som tills vidare bör benämnas högskolenheten i Linköping, skall inrättas den 1 juli 1970.

Liksom universitetskanslersämbetet är jag medveten om att det föreligger fortsatt behov av kontakter mellan den filosofiska utbildningen i Linköping och motsvarande utbildnings- och forskningsinstitutioner på andra orter. Vid min bedömning av möjligheterna att föra in den filosofiska utbildningen i den nya organisationen har jag utgått från att bl. a. berörda institutioner vid universitetet i Stockholm även i fortsättningen kommer att tillgodose detta kontaktbehov.

I detta sammanhang vill jag beröra en fråga som hänger samman med ämnesstrukturen vid universitetsfilialerna. Den successiva uppbyggnaden har hittills genomförts i huvudsak likformigt vid samtliga fyra filialer. Det är nu möjligt att vid alla filialer följa studiekurser inom de mest efterfrågade ämnesområdena vid filosofisk fakultet. Frågan om införande av ytterligare ämnesområden vid filialerna har genomgående i förväg redovisats för riksdagen. Eftersom den första fasen i uppbyggnaden av filialerna nu är avslutad, bör Kungl. Maj:t i fortsättningen på samma sätt som vid moderuniversiteten kunna besluta om tillkomsten av nya ämnesområden vid filialerna. Det ankommer på universitetskanslersämbetet att lägga fram förslag.

Beträffande de organisatoriska formerna för samordningen på institutionsnivå mellan den nuvarande universitetsfilialen och den medicinska och tekniska utbildnings- och forskningsenheten i Linköping föreligger olika uppfattningar. Konsistoriet vid universitetet i Stockholm har — med instämmande av berörda lärare och studerande vid filialen i Linköping — föreslagit att den filosofiska utbildningen hålls samman inom ramen för tre s. k. ämnesgrupper. Universitetskanslersämbetet har däremot med utgångspunkt i de av riksdagen godkända grundläggande principerna för institutionsindelning (prop. 1964:50 s. 450, SU 119 s. 23, rskr 293) föreslagit att resurserna för vissa filosofiska ämnesområden förs samman med resurserna för motsvarande ämnesområden på den tekniska sidan till gemensamma institutioner.

I sammanhanget vill jag erinra om att ställning tidigare tagits till institutionsorganisationen för de tekniska ämnesområdena i Linköping (prop. 1968:83 s. 24).

För egen del vill jag kraftigt stryka under vikten av att de positiva erfarenheter av den hittillsvarande utbildningen vid filialen som redovisats tas till vara även i den nya organisationen. Detta är angeläget inte minst med hänsyn till pågående reformering av den grundläggande utbildningen vid de filosofiska fakulteterna. Goda betingelser härför bör föreligga även inom ramen för en gemensam institutionsorganisation. Jag vill här peka på de goda erfarenheterna av den nästan tioåriga samordningen mellan motsvarande ämnesområden vid universitetet i Göteborg och Chalmers tekniska högskola. Samma förhållande gäller även för vissa matematisk-naturvetenskapliga och tekniska ämnesområden vid universitetet i Lund. Jag vill också erinra om att jag redan i samband med förslagen om uppbyggnad av teknisk utbildning i Linköping framhöll vikten av att filialens och den tekniska enhetens resurser i fråga om lokaler och lärarkrafter i så stor utsträckning som möjligt samordnas (prop. 1968:83 s. 26). Vid lokalplaneringen för de byggnader som f. n. uppförs i Linköping för bl. a. den tekniska utbildningen har man därför utgått från ett nära sambruk av lokaler för teknisk och filosofisk utbildning (jfr prop. 1969:36 s. 9). Mot bakgrund av vad jag nyss anfört finner jag att samordningsfrågan lämpligen bör lösas genom en för resurserna inom berörda filosofiska och tekniska ämnesområden gemensam institutionsorganisation. För övriga filosofiska ämnesområden räknar jag med att två nya institutioner bildas i Linköping, nämligen dels en institution för litteratur och språk, dels en samhällsvetenskaplig institution. Det ankommer på Kungl. Maj:t att besluta om institutionsindelningen.

I anslutning till vad jag nu anfört vill jag framhålla att det inom ramen för pågående försöksverksamhet med nya former för samarbete mellan studerande, lärare och övrig personal föreligger betydande möjligheter att på institutionsnivå genom delegering av beslutanderätten tillmötesgå framförda önskemål om självständigt pedagogiskt ansvar för dem som är verksamma inom den filosofiska utbildningen. Jag räknar med att universitetskanslersämbetet och närmast berörda lokala universitetsmyndigheter har sin uppmärksamhet riktad på denna fråga och vidtar de åtgärder som bedöms påkallade.

I några avseenden kommer den filosofiska utbildningsorganisationen i Linköping att avvika från vad som hittills gällt vid universitet och högskolor, bl. a. genom att den inte har direkt anknytning till någon filosofisk forskningsorganisation. Vissa särskilda anordningar kan härigenom bli erforderliga för den filosofiska utbildningen. Det finns skäl att — som ett led i en försöksverksamhet — i Linköping införa en särskild studierektorsorganisation för denna utbildning.

De sammanhållande uppgifterna för den filosofiska utbildningen i Linköping bör vila på en utbildningsnämnd. Erforderliga bestämmelser om hur en sådan nämnd skall vara sammansatt och vilka arbetsformer den skall ha bör meddelas i syfte att skapa bästa möjliga betingelser för den filosofiska utbildningen i Linköping. Vidare bör i överensstämmelse med universitetskanslersämbetets förslag inrättas en tjänst som utbildningsledare, avsedd främst för den filosofiska utbildningen.

Som jag inledningsvis nämnt leds uppbyggnaden av den medicinska och tek-

niska utbildnings- och forskningsorganisationen i Linköping av en interimsstyrelse. Universitetskanslersämbetet har föreslagit att en mer permanent organisation skall inrättas vid linköpingsenheten den 1 juli 1970. Förslaget grundar sig på ämbetets yttrande över det förslag till styrelse och förvaltning som år 1967 lades fram av den förut nämnda organisationskommittén. Vid remissbehandlingen av kommitténs förslag, vilket skilde sig radikalt från nuvarande organisation vid universitet och högskolor, rådde, som jag redovisat i det föregående, delade meningar. Jag ansluter mig till universitetskanslersämbetets uppfattning att en mer permanent styrelse- och förvaltningsorganisation bör inrättas vid den nya enheten nästa budgetår. Vad gäller frågan om inrättande av en radikalt ny organisation eller en organisation som anknyter till den vid övriga läroanstalter existerande ordningen finns anledning att ånyo erinra om U 68:s uppdrag att utreda frågan om den framtida organisationen av den eftergymnasiala utbildningen. Vidare pågår, som redan framgått, en omfattande försöksverksamhet med nya former för samarbete mellan studerande, lärare och övrig personal, något som självfallet också kan komma att påverka den framtida organisationen. Denna försöksverksamhet inbegriper läroanstalternas konsistorier. Mot denna bakgrund finner jag att linköpingsenhetens styrelse och förvaltning tills vidare bör utformas i huvudsak enligt gällande regler för motsvarande läroanstalter inom universitetskanslersämbetets förvaltningsområde. Det ankommer på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser härom.

Jag utgår sålunda från att högskolenhetens styrelse kommer att utgöras av ett konsistorium samt att det vid enheten kommer att finnas rektor, prorektor och förvaltningschef samt ett rektorsämbete enligt universitetsstadgans bestämmelser. Vidare bör tre fakulteter inrättas, nämligen en medicinsk, en teknisk och en filosofisk fakultet. Jag räknar inte med att någon sektionsindelning av fakulteterna skall vara erforderlig. En utbildningsnämnd för resp. medicinsk och teknisk utbildning har inrättats i Linköping den 1 juli 1969. Frågan om en utbildningsnämnd för filosofisk utbildning har jag behandlat i det föregående.

I konsistoriet bör ingå rektor, prorektor och de tre fakultetsdekanerna samt vid behandling av biblioteksärenden därjämte överbibliotekarien. Vidare bör förvaltningschefen vara ledamot av konsistoriet. Jag har i det föregående utgått från att — inom ramen för den tidigare nämnda försöksverksamheten — företrädare för de studerande, olika lärarkategorier och övrig personal skall beredas möjlighet att medverka i verksamheten inom läroanstaltens beslutande organ, sålunda även i konsistoriet. Jag utgår från att försöksverksamhet kommer till stånd vid enheten i Linköping enligt de riktlinjer som f. n. tillämpas i fråga om övriga konsistorier.

I detta sammanhang vill jag ta upp även handläggningen av vissa tillsättningsfrågor. De uppgifter som ankommer på lokal universitetsmyndighet vid tillsättning av professorstjänster i medicinska ämnen i Linköping handläggs f. n. av universitetet i Uppsala. Interimsstyrelsen fullgör motsvarande uppgifter beträffande ifrågavarande tjänster inom tekniska ämnesområden. I samband med tillkomsten av högskolenheten i Linköping bör även dessa uppgifter övertas av resp. den me-

dicinska och den tekniska fakulteten där. Jag avser att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att de båda fakulteterna under en övergångsperiod kompletteras med professorer från resp. den medicinska fakulteten i Uppsala och tekniska högskolan i Stockholm vid behandlingen av tillsättningsärenden av detta slag.

Högskolenhetens förvaltning bör liksom vid befintliga universitets- och högskoleförvaltningar organiseras med två avdelningar, nämligen en utbildningsavdelning och en administrativ avdelning. Förvaltningen bör ledas av en tjänsteman i byråchefs ställning. Jag förordar därför att en extra ordinarie tjänst som byråchef inrättas vid högskolenheten i Linköping den 1 juli 1970. Jag har tidigare i proposition 1970:1 (bil. 10 s. 310) under anslaget till förvaltningarna m. m. vid universitet och högskolor för nästa budgetår tagit upp 730 000 kr. exklusive löne- kostnadspålägg för en förvaltningsorganisation i Linköping. Vid min medelsberäkning har jag i likhet med universitetskanslersämbetet utgått från att härutöver förvaltningspersonalen vid universitetsfilialen den 1 juli 1970 förs över till högskolenheten i Linköping. Inom ramen för det angivna beloppet har jag beräknat medel för bl. a. nämnda byråchefstjänst och den tidigare nämnda tjänsten som utbildningsledare. I anslutning härtill vill jag erinra om vad dåvarande departementschefen anförde i prop. 1967:1 (bil. 10 s. 286) om möjligheten för universitetskanslersämbetet att inom ramen för tillgängliga resurser bedriva försöksverksamhet rörande planeringsfunktionerna vid universitetsförvaltningarna.

5. Hemställan

Under åberopande av vad jag anført i det föregående hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- a) godkänna de av mig förordade riktlinjerna för organisation och förvaltning av högskolenheten i Linköping,
- b) bemyndiga Kungl. Maj:t att inrätta en extra ordinarie tjänst som byråchef vid högskolenheten i Linköping.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

INNEHÅLL

	Sid.
1. Inledning	3
2. Nuvarande organisation vid universitet och högskolor	3
3. Förslag rörande organisation m. m. för högre utbildning och forskning i Linköping	5
3.1 Samordning av den medicinska och tekniska utbildnings- och forskningsenheten och universitetsfilialen i Linköping	5
3.2 Styrelse och förvaltning	8
3.2.1 Styrelse	8
3.2.2 Förvaltning	9
4. Föredraganden	10
5. Hemställan	14